

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

HUV, Animal Nutrition and Management
Birgitta Åhman, Professor

2013-02-22

Till
Naturvårdsverket

Utlåtande gällande varg inom renbetesområdet

Det är sedan gammalt väl känt att vargar, i ännu högre grad än andra stora rovdjur, skrämmar renar. För dräktiga vajor på våren är detta särskilt allvarligt då betningen störs, både genom att renarna inte har ro att gräva och beta och genom att de inte fritt kan välja de marker där betesförhållandena är bäst (där det finns lämplig vegetation på marken och där inte is och skare hindrar dem att komma åt betet). Störning på vårvinter kan vara extra kritiskt eftersom näringssituationen för renarna normalt redan är ansträngd vid denna tid på året och vajorna behöver energi och protein för fostertillväxt och samtidig måste behålla en del kroppsfett för att kunna producera mjölk när kalven väl är född. Störd betning kan resultera i att foster dör, att kalven föds så svag att den inte överlever eller, om den överlever, att vajan inte klarar av att producera tillräckligt med mjölk till kalven. Man kan heller inte utesluta att renar som drabbas av panik när de blir jagade av varg skadar sig och att då även fostret skadas och dör.

Att hålla renhjordar, som ofta består av flera hundra (ibland tusen) djur, i hägn för att skydda dem mot rovdjur kräver mycket stora hagar och intensiv bevakning. Det är inte heller riskfritt för renarnas hälsa att utfodras med pellets och hö eller ensilage, som är det som finns att tillgå när renar utfodras i hägn. Liksom andra idisslare behöver renen tid för att ställa om vommen och övriga mag-tarmsystemet till den nya dieten. Hälsoproblem är inte ovanliga vid utfodring och det är snarare regel än undantag att några renar vid en större utfodring dör av problem relaterade till foderomställningen. Förutom risken att omställningen till nytt foder blir problematisk finns även risk att olika smittor sprider sig bland renarna när man håller dem tätt samlade. Det är viktigt att kunna byta hägn om det blir smutsigt på marken, samt att ha beredskap för att isolera renar som blir sjuka. Lämplig storleken på hägnet i relation till antalet renar, i huvudsak minusgrader och snöfall med jämna mellanrum är viktiga förutsättningar för att kunna hålla en god hygien. Vid längre tids utfodring (mer än någon enstaka vecka) krävs att man även kan ordna rinnande vatten till renarna på ett hygieniskt tillfredställande sätt. Den allmänna rekommendationen, om renar måste utfodras i hägn, är att inte hålla mer än 500 renar i ett och samma hägn (300 kan vara ett idealiskt antal). Ju fler renar som måste hållas samlade på en och samma plats desto större är risken för spridning av smittor och därmed, om man har otur, för omfattande dödlighet.

Uppsala som ovan

Birgitta Åhman, professor i renskötsel